ఫాల్గుణ శుద్ధ ద్వాదశి. అహోబల నరసింహ స్వామి తిరునాళ్ళు జోరుగా సాగుతున్నాయి. నల్లమల కొండలు స్వామి పవిత్ర నామాలతో ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి.

"అంబల పొద్దుకే ఎండలు సురక్కు సురక్కున కాలుస్తాందయబ్బా-వొల్లును. పొయిటేల అయితే బతుకుతాం?"

"ఒల్లంతా కరిగిపోతన్నెట్టుంది."

అబ్బా ఏమి ఎండలు? ఏమి ఎండలు!"

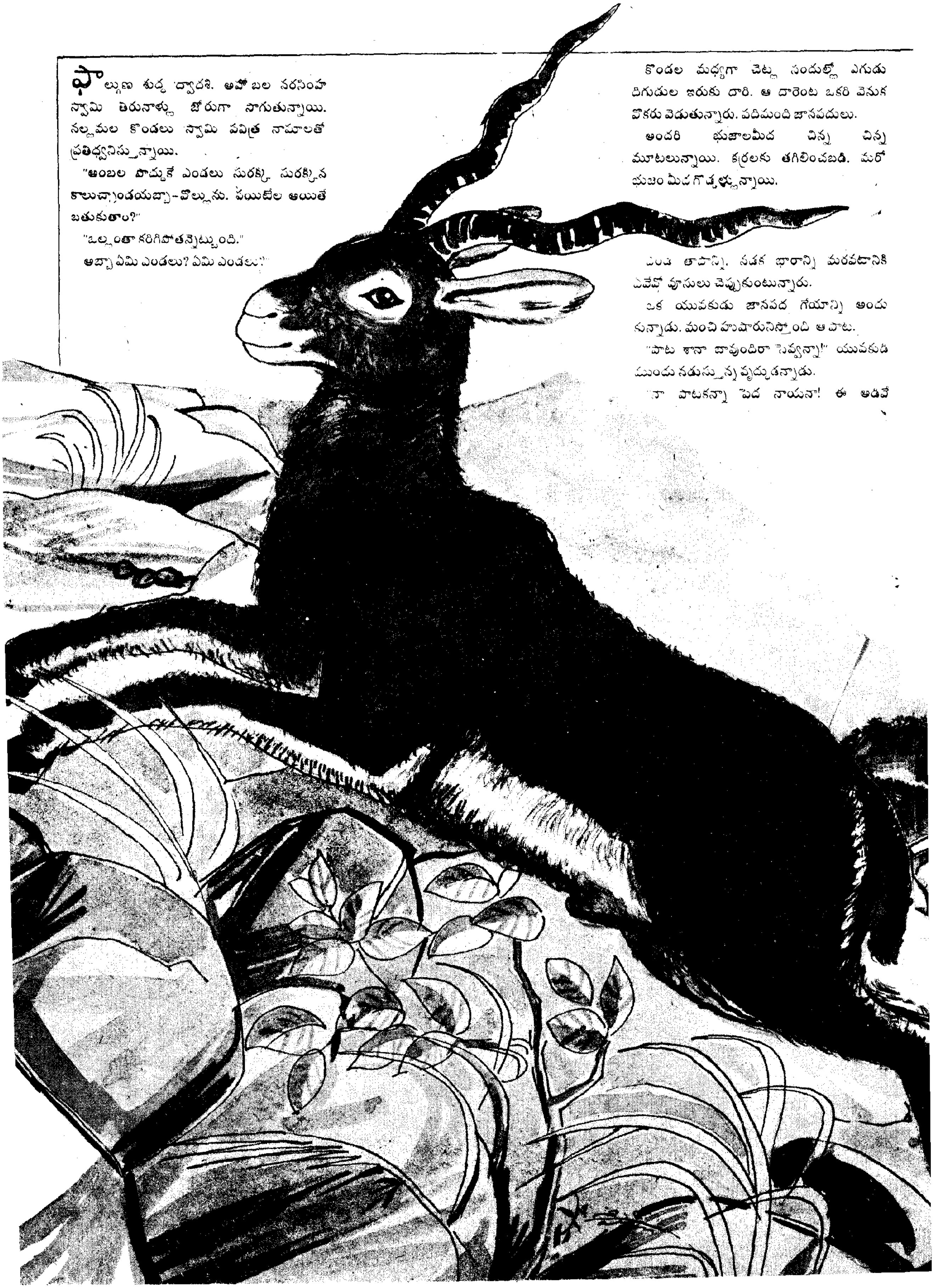

కొండల మధ్యగా చెట్ల సందుల్లో ఎగుడు దిగుడుల ఇరుకు దారి. ఆ దారెంట ఒకరి వెనుక ఒకరు వెడుతున్నారు. పదిమంది జానపదులు.

అందరి భుజాలమీద చిన్న చిన్న మూటలున్నాయి. కర్రలకు తగిలించబడి. మరో భుజం మీద గొంగళ్ళున్నాయి.

ఎంత తాపాన్ని, నడక భారాన్ని మరవడానికి ఏవేవో వూసులు చెప్పుకుంటున్నారు.

ఒక యువకుడు జానపద గేయాన్ని అందుకున్నాడు. మంచి హుషారునిస్తోంది ఆ పాట.

"పాట శానా బావుందిరా సివ్వన్నా!" యువకుడి ముందు నడుస్తున్న వృద్ధుడన్నాడు.

"నా పాటకన్నా పెద నాయనా! ఈ అడవే

బాగుంది".

"ఇదేం అడివిరా? పదేండ్ల కిందట గీన నువ్వు సూసిందే ఈ మాట అనో నివీగాదు".

"అట్టనా? మరి యామైంది అదంతా?"

"ఎనకా ముందు సూదకుండా నరికి పారేసిన్రు".

"గారడు రైంజరు కావిలి ఉన్నే?" ఆశ్చర్యంగ అన్నాడు.

"వాళ్లే లెక్కకు గడ్డి దిని అమ్ముకున్నేరు".

"అట్టనా పెదనాయనా! అందుకేనేమో కరువులు జాస్తైనయ్. అడివి వాల్లబ్బ సొమ్మా!"

"అడిగే దెవుడురా? బూమి దున్నుకోను నాగేలి తెచ్చుకుంటే కేసుబెడ్తరు. పెద్దోల్లు లారీల్లో సందనం టేకుమాన్లను తీసకపోతంటె వూరుకుంటరు"

బాధగా ఫీలయ్యాడు ఆ యువకుడు.

దారికి అటు ఇటు నిల్చున్న చెట్లు పండుటాకుల్ని జల జల రాలుస్తున్నాయి వాళ్ల మీద.

కాళ్ల క్రింద నలుగుతున్న ఎండుటాకులు నడకకు అనుగుణంగా తాళం వేస్తున్నాయి.

"పెదనాయనా! అదేంది??– రాల్లు కుప్పగా బోసి నడిదేల సంచుబెట్టిండ్రు".

సెప్పిన్న చూపించిన దిశగా చూశారందరూ.

"ఒరె నాయాల! అదీ తెల్వదురా?" ఎకసెక్కెంగా అన్నాడు ఒకడు. "కుందేల్ల పోసురా సెప్పు నాయాలా!"

"యాంది ... యాంది? ... కుందేల్ల ..."

"కుందేల్ల పట్టుకునె పోసురా అది. కుందేల్లు పట్టె మాయిన సంచుపెట్టి ఎనకే మూడు పైన రాల్లు గుట్టగా పెడ్తరు. కుందేలి లోపలికి దూరి దాడు కొరుక్కుతానె బెట్టు వూడి ముందున్నె బండ సందుకు అడ్డం పడ్తది" వృద్ధుడు విశదీకరించాడు.

"కుందేలుగాని జింకగాని సూజ్జామనుకన్నే కనపడ్లేదే? పెద నాయనా!"

"ఇంగా ఎక్కడుండాయ్. లైటు యాటతో పిల్లను గూడా లేకుండా సేసిన్రు".

"అదెట్ల పెద నాయనా?" క్యూరియాసిటీగా అడిగాడు.

"అడవికి దూరంగా వుండి మా పేనం తీచ్చుండవ్ గదరా సెవ్వోడా!" ఎవరో అనటంతో పక్కున నవ్వారు అందరూ.

"శార్జి సేసుకొనే బేటర్లైటు తలకాయకు కట్టుకుని మొబ్బులో తిరుగుతా వుండే కుందేలి గీన దాని ఎల్తుర్లో పడిందా?? ... ఇంగ అట్లే సూచ్చా నిలబడిపోద్ది. అప్పుడు 'గిర్' అరన్ యేసుకొని ఇంగా– ఇంకా దగ్గరికి పోవాలె. ఆ లోపల్నే ఇంగో మనిషి ఎనకమల్లుగా పొయ్యి కట్టితో దాన్ని బాది పడగొట్తరు. అదీ లైటేట". చెప్పాడు వృద్ధుడు.

"శానా అన్నేయం పెద నాయనా! అడివిలో కుందేల్లు జింకలు కద్తులు తిరుగుతా వుంటేనే– అదేదో ఆటలో సూసినట్టు ... బాగుంటదిగాని ..."

"నిజమేరా! ఎవుని పొట్ట పోసుకోవటానికి వాడు సచ్చుండడు గదా? మనమేం అడ్డం బోతాం?" ఆవేదనగా అన్నాడు

"నేనే రయింజరు నైతేనా? ... సెట్లు నరికేవోల్లను, లైటేట గాల్లను తుపాకితో ధామ్మన కాల్చి పారేత్తా". ఆవేశంగా అన్నాడు.

"అబ్బ! బో యీరుడురా? యీడు". ఎగతాళిగా అన్నాడు ఒకడు.

మొదట్లో చేవవున్న మూరెడు తుంట కోసం విచక్షణా రహితంగా కొట్టి పడేసిన చందనపు మాన్లతో, దూలాల కోసం ఎన్నో వృక్షాల్ని నరికి అందులో ఉత్తమంగా వున్న దానిని ఎన్నుకొని వదిలేసిపోయిన మిగిలిన వృక్షాల్తో భీభత్సంగా వుంది అరణ్యమంతా.

మాటల సందట్లోనే 'జ్యోతి' ప్రాంతానికి వచ్చారు వాళ్ళు.

పెద్ద మర్రిచెట్టు, బావి. పారే సెలయేటితో అందంగా వుంది ఆ ప్రాంతం.

అక్కడున్న చిన్న కుటీరం ముందు సన్యాసులు కొంతమంది గంజాయి దమ్ము లాగుతున్నారు ఒకరి తర్వాత ఒకరు.

"ఇంగా ఎంత దూరముంది పెద నాయనా ఓబులం?" అడిగాడు సెవ్వన్న.

"అప్పుడే యెమైంది? యింత నాలుగింతలు నడ్వాల" ఎవడో అన్నాడు.

"ఓమ్మో ...? ..."

"సెవ్వోడి పని అయిపోయినట్టుంది. అప్పుడే ఎంత దూరముందని అడుగుతాండడు" నవ్వుతూ అన్నాడు ఒకతను.

"కొండల్లో ఇంగ యాడా నీల్లు దొరకవు. ఈడే వుండేది. బువ్వ సేసుకొని తిని సల్లబడేదాకా వుండిపోదాం".

ముసలాయన మాటతో మూట ముల్లె దించారు అందరూ. వంట ప్రయత్నాలు మొదలెట్టారు.

కదితి వేట

అరణ్యాన్ని ఎప్పుడూ చూడనివాడైనందున అటు యిటు పరికించి చూస్తున్నాడు సెవ్వన్న.

దూరంగా కొండలు కాలుతున్నాయి.

"పెద నాయనా! అక్కడ కొండలు కాల్తా వుండయ్యే! ఎవరయినా అగ్గిపెట్టి వుంటారా?" అడిగాడు వేలు చూపిస్తూ.

తలెత్తి చూడలేదు ముసలాయన.

పొలగాల్లు బీడీ తాగి ఇసిరేసుంటారు. అది రాజుకొని మంది అడివిని కాల్చేచ్చుంది".

"ఇంగ పదేండ్లు పోతే కొండలో సెట్టే కనబడ్దు గావాల? పెద నాయనా!"

"కారెం దంచరా సిన్నబ్బీ!"

"ఈ మెతుకుల్లోకి సియ్యాలైతే బాగుంటై. అడివిలో నడ్సి నడ్సి నోరు సవ్వబడింది.

"యాందిరోయ్? ... అట్టా అనుకున్నోనివి ఒక కోన్ని సంకనబెట్టుకొని రాగుడ్దూ?"

"ష్ ... రాం ... రాం ... ఎండలు చంపేస్తున్నాయి."

"నీల్ల పక్కన నీడలో కూర్చుని మనమె ఇలాగంటే అడవిలో నీల్లు దొరక్క ఎన్ని మూగజీవాలు ప్రాణాలు విడుస్తున్నాయో? ... భగవాన్ ..."

"మనం యిక్కడ వుండటం కూడా పాపమే. వాటిని దప్పిక తీర్చుకోనివ్వకుండా చేసినట్లు ... రాం ... రాం ..." గట్టిగా దమ్ములాగి పక్కవాడికి అందించాడు సన్యాసి.

"ఫటక్ ... ఫటక్ ... ఫట్ ... ఫట్ ..."

హఠాత్తుగా ... దూరం నుంచి ఏదో శబ్దం విన్పిస్తోంది.

"పెద నాయనా! యాందా సప్పుడు?"

"ఫట్ ... ఫట్ ... ఫటా ... ఫటా ..."

రాతిని రాతికేసి కొట్టినప్పుడు వచ్చే శబ్దం

"ఏ వూరు నాయనా మీది?" వాళ్ళ వైపు చూస్తూ అడిగాడొక సన్యాసి.

"వరికుంట్ల సోమి!"

"ఫట్ ... ఫట్ ... ఫట్ ... ఫట్ ..."

"ఓబుళం పోతున్నారా?"

"పెద నాయనా! యాందో వచ్చాంది" గట్టిగా అరిచాడు

"అవ్రా ..."

మాట ముగించలేదు.

క్షణంలో సగంలో సగం కూడా జరుగలేదు.

రాళ్ళను కాళ్ళతో గాల్లోకి తంతూ మహావేగంతో వింటి నుండి వెలువడ్డ బాణంలా అక్కడికి వచ్చిందొక కదితి. ఆయాసంతో వగరుస్తోంది.

"కదిత్తి ... కదిత్తి ... కదిత్తి ..." ఉద్విగ్నంగా అన్నారు అందరూ.

చుట్టూ వున్న మనుషుల్ని లెక్కజేయలేదు అది. అసలు చూసిందో? లేదో? ...

నీల్ల గుంట దగ్గరకెళ్ళి తలవంచి గబగబ తాగేసింది కడివెడునీల్లను.

తర్వాత, తలెత్తి చూసింది, అందరి వైపు - బిక్కిరి బిక్కిరిగా. వెనక్కి ముందుకు వూగుతూ వగరుస్తోంది.

"కొట్టండ్రా దాన్ని ..."

"నరకండ్రా ..."

"పోనియ్యి గాకండ్రా ..."

ఒక్కసారిగా అరిచారు.

"ఒరేయ్ ... వద్దురా ... దప్పికె ..."

ముసలాయన మాటకన్నా ముందే రివ్వుమంటూ వెళ్ళింది ఓ గొడ్డలి

"పాపంరా ..."

మరో రెండు కర్రలు గాల్లోకి లేచాయి.

గొడ్డలి కదితిని తగల్లేదు. కిందపడి శబ్దం చేయటంతో ఒక్కసారిగా ఎగిరింది అది.

బోటి మీదుగా సుడిగాలిలా దూసుకుపోయింది.

మనుసులున్నా లెక్కజెయ్యకుండా వచ్చి నీల్లు

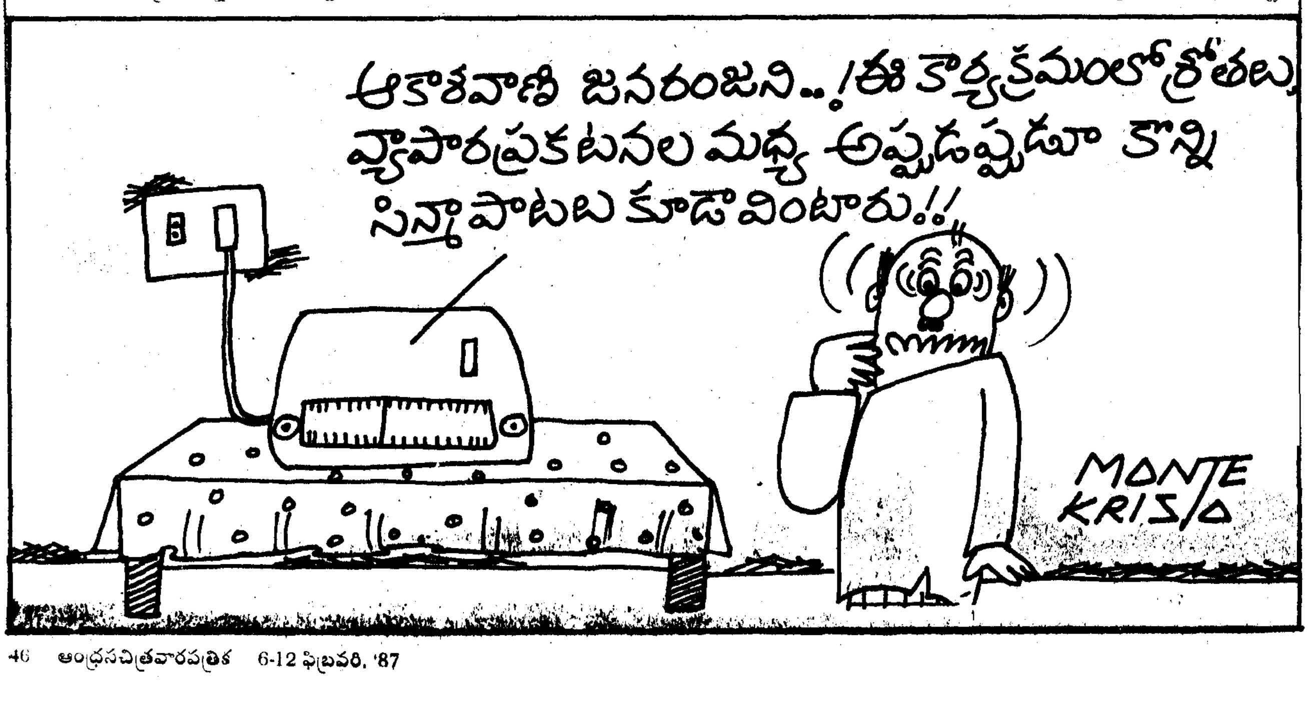

ధర్మపథం నియమపాలన

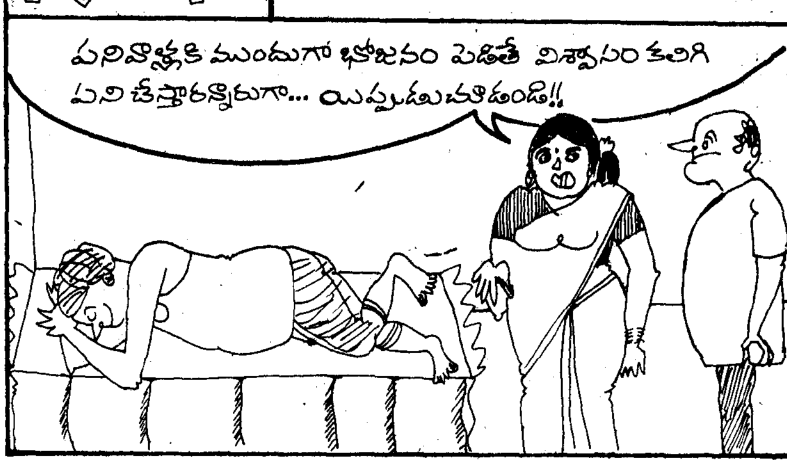

వేద శాస్త్ర పురాణాదులు మానవుని జీవితం సుఖంగా సాగిపోవుటకునూ, జీవిత లక్ష్యాన్ని సాధించుటకున్నూ ఉద్దేశింపబడినవే! ధర్మ శాస్త్రాదులు నిర్దేశించిన నియమాలు కొంత శ్రమను కలిగించేవే అని కొందరు అభిప్రాయ పడవచ్చును. రోగికి వైద్యుడిచ్చే మందు కొంత చేదుగా ఉండవచ్చును. కొన్ని మందులు వెగటుగా ఉండవచ్చును. కాని వాటి వల్ల మేలే కలిగి రోగం నయమవుతుంది.

ప్రకృతియే నియమాలకు కట్టుబడి ఉన్నది. పగటి భాగంలో సూర్యుడు, రాత్రి చంద్రుడూ నియమ బద్ధంగా నడుస్తున్నారు. ఆయా ఋతువులు తమ తమ ఋతు ధర్మాలను నెరవేరుస్తున్నవి. అలాగే మానవుడు నియమాలను పాటిస్తే జీవితం సుఖంగా గడుస్తుంది. విద్యార్ధులకూ, గృహస్థులకూ కొన్ని నియమాలు ఏర్పరచ బడి ఉన్నాయి. అవి విద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధికిని, గృహస్థుల ఆదర్శ జీవనానికీ ఉద్దేశించ బడినవే! ఉదాహరణకు – బ్రహ్మచారి. అంటే- విద్యార్ధి మధురాహారాన్నీ, గంధమాల్యాదులనూ, పగటి పూట నిద్ర మున్నగువానిని విడిచి పెట్టాలనే నియమం చెయ్యబడింది. రుచుల మీదా, ముస్తాబు మీదా మనస్సు పోతే చదువు పై దృష్టి ఉండదనే సంకల్పమే దీనికి కారణం. అలాగే పగలు నిద్ర అలవాటయితే గురువు పాఠం బోధించేటప్పుడూ, తాను చదువుకునే టప్పుడూ కునికి పాట్లు రావడం సహజం కాబట్టి పగటి నిద్ర పనికి రాదన్నారు. ఇలాగే గృహస్థులకు అతిథులను సంతోష పరచడం, పనిచేసే దాస దాసీ జనానికి భోజనం పెట్టిన తర్వాతనే తాను భోజనం చెయ్యాలనీ నియమం. అతిథి సత్కారం వల్ల పరోపకార బుద్ధి అలవడుతుంది. నలుగురిలోనూ పేరు ప్రతిష్ఠలు లభిస్తాయి. పనివారికి, ముందుగా భోజనం పెట్టడం వల్ల వారు తృప్తిపడి యజమానుల పట్ల గౌరవం చూపుతూ పనులన్నిటినీ సక్రమంగా జరుపుతారు. వాళ్లు అసంతృప్తితో చేసే పని సక్రమంగా జరగదు.

సూర్యోదయంకంటె ముందే లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని స్నానం చెయ్యడం, మితంగా మాట్లాడటం, ఆరోగ్యకరమైన ఆహారాన్ని మితంగా భుజించడం, రాత్రి మేలుకోకుండా నిద్రపోవడం మున్నగునవి సామాన్య నియమాలు. వీటిని పాటించినట్లయితే వైద్యుల దగ్గరకు పోవలసిన అవసరం వుండదు. చిరకాలం జీవించవచ్చును. ఇలా చేసేవారు సహస్ర మాసాలకు పైగా - ఇంకా నూరేళ్లకుపైగా జీవిస్తారు. నూరేళ్లకు పైగా జీవించిన మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్యగారిని "ఇంతకాలం ఎలా జీవించగలిగారు?" అని ఎవ్వరో ప్రశ్నించగా తాను నియమాలను సక్రమంగా పాటిస్తున్నానని సమాధానం చెప్పారట!

-బులుసు వేంకటరమణయ్య

తాగిందంటే అదెంత దప్పిగొనిందో చూడండ్రా పాపం ..."

ముసలాయన మాట ముగించలేదు.

వంద గజాల దూరం కూడా వెళ్లలేదు కడితి.

ఎందుకో హఠాత్తుగా క్రిందపడింది. మొదలు నరికిన మానులా.

ఆశ్చర్యంతో నిశ్చేష్టులైనారు అందరూ.

గిజగిజ తన్నుకొ సాగింది అది–

"కడ్తి పడిందిరోయ్! ...", కేకేస్తూ ముందుకు ముంపుకు పరుగెత్తాడు ఒకడు.

"కొ" అని అరుస్తూ వెనకే పరుగుదీశారు అందరూ–

"ఒరే ... ఒరే ..." అంటున్నా ఆగకుండా సెవ్వన్న కూడా ముందుకు దూసుకెళ్లాడు.

కిందపడి తన్నుకుంటున్న కడితి మీద దబదబా పడ్డాయి బడితెలు గొడ్డళ్లు.

ఓ అర్థ గంట తర్వాత అందరూ కలిసి దాన్ని క్రిందకు ఈడ్చుకొచ్చారు.

"పెద నాయనా! కడ్తిని సంపి తెచ్చినం" ఆనందంగా చెప్పాడు సెవ్వన్న.

"నోరు ముయ్యి వెధవా! దప్పికతో వచ్చిందాన్ని సంపిన్రు. ఆ పాపం మిమ్మల్ని వూరికే పోనివ్వదు. పురుగులుబడి సచ్చరు" ఉక్రోషంగా అన్నాడు ముసలాయన.

సన్యాసులు శాపనార్థాలు పెడుతున్నారు.

"ఎన్ని రోజుల్నించి దప్పిగొనిందో పాపం? మనుసులున్నా ప్రాణాలకు తెగించి వచ్చి కడుపు నిండా నీళ్లు తాగేసరికి తట్టుకోలేకపోయింది. సేదదీర్చుకోనిచ్చి వుంటే బ్రతికేదేమో? వెధవలు తరిమి చంపారు" బాధగా అంటున్నాడు ఒక సన్యాసి.

"సంపిందాన్ని తింటే పాపం లేదంటగా?– పెద నాయనా"

సెవ్వన్న నమ్మిన ధర్మసూత్రానికి ముసలాయనకు బాధతో కూడిన నవ్వొచ్చింది.

"అవ్రా! సిన్నప్పుడు పిల్లిని సంపి ఆ పాపం పోగొట్టుకోడానికి దాని సెవ్వు తిన్నెదాన్వేగ దూ ... నీకు సెవ్వన్న అనే పేరొచ్చింది" అన్నాడు.

"ఈ అడివిని నరికేటోల్లు ఈ కొండను కాల్చేటోల్లు నీలాగే పెపంచ గ్యానం లేకుండా గుడ్డిగా వాల్లు జేసే పని మంచిదని సరి పెట్టుకోబట్టే లోకం యిట్లుంది." బాధగా అన్నాడు.

"కాలు జారికింది. ఎట్లా నడ్సాలబ్బా?"

"కడ్తి దొరికిన్లా! మూలగదీసి రుద్దుదాం. ఏటికెపోద్దీ"..

సంతోషంగా మాట్లాడుకుంటూ కడితిని కోయటంలో నిమగ్నమైనారు వాళ్ళు. □